

Den katolske kirke i Horsens blev taget i brug i januar 1897

Af Chr. Rimestad

100 år. Så længe harden katolske Sct. Josefs kirke været en karakteristisk del af Nørregade i Horsens. På søndag markeres jubilæet med festgudstjeneste kl. 10 og efterfølgende reception. Nogle vil måske synes, det er en lidt stille måde at fejre et århundrede på. Men det har sin forklaring. De lokale katolikker venter nemlig med den store fest til 16. november. Da har ikke kun menigheden, men også Sct. Ibs Skole 125 års jubilæum.

Hvorefter enhver kan regne ud, at katolikkerne de første næsten 25 år måtte klare sig uden kirke i Horsens. Det første par år havde de et lille kapel i baggården til Søndergade 47, indtil de i 1874 købte det tidligere Hotel Royal i Nørregade 19.

Bagbygningen blev indrettet med kapel og præstebolig, mens forbygningen blev lejet ud. Penge kneb det nemlig gevaldigt med. Og selv om katolikkerne i 1880'erne begyndt at samle penge ind til at egentligt kirkebyggeri, var det noget, der havde meget lange udsigter.

Medmindre der skete noget ekstraordinært. Og det var netop sådan, det kom til at gå.

Nok til en kirke

Et af den katolske menigheds medlemmer var den velhavende fabrikant Franciscus van der Reydt, som drev Horsens Blyvalseværk. Han hjalp flere gange med penge, og da han døde i januar 1896, afslørede testamentet en arv til menigheden på næsten 40.000 kr.

Dengang var det næsten penge nok til en hel kirke. For regningen for den færdige Sct. Josefs kirke kom til at lyde på 47.000 kr., og de sidste godt 7000 kr. klarede den øvrige menighed at få samlet ind.

Byggeriet kom meget hurtigt i gang. Kun tre måneder efter Franciscus van der Reydts død blev grundstenen lagt.

En tør sommer sikrede, at byggeriet skred godt fremad. Efteråret blev brugt til at finpudse det indre, og indvielsen blev i al stilhed foretaget fredag den 29. januar 1897 af den lokale præst.

Søndagen efter kom så den mere officielle højtidelighed, og da var den katolske biskop i Danmark blandt gæsterne.

Blanding af stilarter

Arkitekt på byggeriet var H. F. I. Estrup.

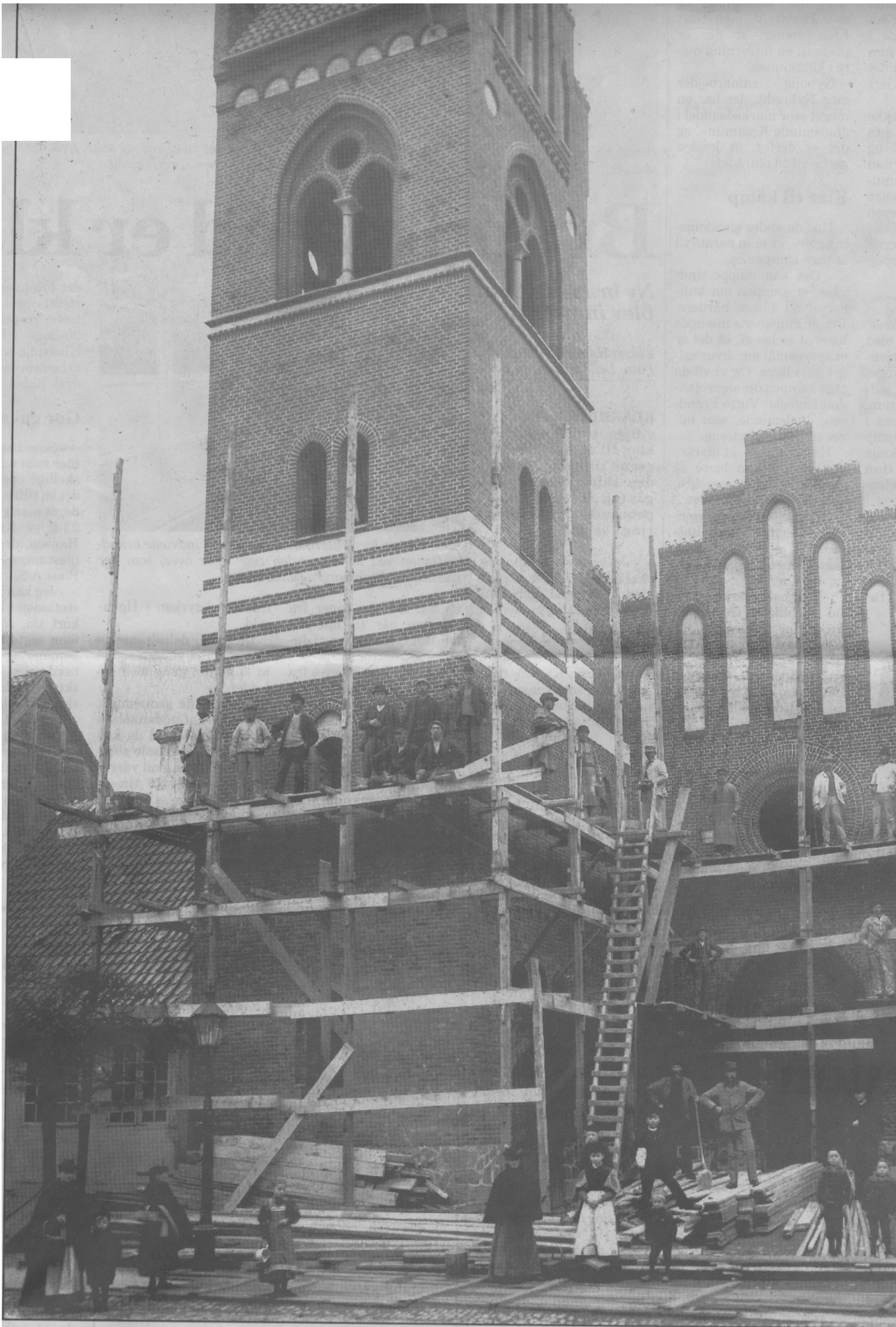
Han kom til Horsens i forbindelse med en restaurering af Vor Frelzers kirke og blev boende. I 1880'erne og 1890'erne tegnede han talrige bygninger i byen, bl.a. Arentzens Minde i Slotsgade, BG Banks hovedsæde i Jessensgade og altså Sct. Josefs kirke.

1890'erne var en periode, hvor stilarterne blev blandet, og det bærer kirken præg af. P. Hahn-Thomsen har i et jubilæums-skrift fra 1972, da den katolske menighed fyldte 100 år, beskrevet det således:

»Man tog til den kommende kirke »de bedste elementer fra de bedste stilarter" og sammensatte dem. Resultatet var dog sjældent så bestikkende godt, som princippet lovede.

Det kraftige parti mod Nørregade er gotisk, inspireret af den danske landsbykirke, og det genfindes i koret, der dog trykkes noget i det skrånende terræn; flankerne virker romanske med de store murflader, selvom vinduerne bar fladbuer.

I det indre virker koret atter trykket på grund af kasseloftet (renæssance), men lettes af højalteret, der dengang havde en gotisk baldakin til monstransen (relikvie-gemmet, red.). Yderligere lettes rummet ved højkirkens loft, selvom det vist er nordbo-romantik, når man udnævner det til »vikingeloft«, for oldkirkens basilika havde også åben tagstol.

Kirken under opførelsen. Billedet er fra efteråret 1896. Stilladset ville næppe blive godkendt af nutidens arbejdstilsyn.

Skriftestolene *er* derimod nordiske; de er kopierede efter en bispestol fra Kirkjubour på Færøerne.

Det blev således alligevel en ganske selvstændig kirke, og den stod i alt fald over den »maskingotik«, hvori datiden oftest byggede sine gudshuse,« konstaterer P. Hahn-Thomsen.

Mange ændringer

Kirkens tre klokker kom til allerede i september 1897, hvorimod orgelet måtte vente til slutningen af 1898. Først da var bygningen så tør, at det var forsvarligt at installere det store instrument.

Siden er kirkerummet blevet ændret flere gange. På dette punkt har katolikkerne en noget anden holdning end de mere varsomme protestanter. Sct. Josefs kirke er bygget om i 1920'erne, i 1946 og sidst i 1968, da det store rum fik sit nuværende udseende.

Også menigheden har ændret sig. Der har altid været mange udlændinge, og sådan er det også i dag, hvor man kan

finde en snes nationaliteter blandt de små 800 medlemmer. Men kirken blev bygget for 100 år siden, ville ingen vel have gættet på, at den største gruppe udlændinge i dag er vietnamesere.

Godt 100 fra det sydøstasiatiske land er i dag faste - og trofaste - medlemmer af menigheden. Det har bl.a. medført, at nok er de fleste gudstjenester på dansk, men der er indslag undervejs på vietnamesisk.

I løbet af kirkeåret arrangeres der også gudstjenester på flere andre sprog, og der er jævnligt mulighed for, at menighedens medlemmer kan skrifte på deres modersmål.

Så selv om 100 år ikke er noget stort spænd af år i forhold til så meget andet dansk kirkebyggeri, har katolikernes hus i Nørregade alligevel en historie at fortælle - og fejre.